Robert Szyszko

Umowy wspólników inwestycyjne konsorcja joint-venture i inne podtypy spółki cywilnej - środki ochrony prawnej

w przypadku naruszenia przez uczestnika

Pobieranie Książek, Ebook - Pdf, Doc, Mobi, Epub

Niniejsza praca jest jedynym w literaturze polskiej opracowaniem problematyki środków ochrony prawnej w przypadku naruszenia przez jedną ze stron umowy inwestycyjnej (*investment agreement*), umowy wspólników (*shareholders' agreement*), umowy konsorcjum, umowy *joint-venture* bądź innego podtypu umowy spółki cywilnej.

Charakterystyka konstrukcyjna tych umów powoduje, iż środki ochrony prawnej przysługujące stronom, różnić się będą zdecydowanie od środków ochrony prawnej występujących w „klasycznych" umowach dwustronnych i wzajemnych. Uprawnienia prawokształtujace obejmować będą m.in. możliwość wykluczenia z umowy strony, która dopuściła się naruszenia (względnie ograniczenia jej uprawnień członkowskich), możliwość domagania się rozwiązania umowy przez sąd (stwierdzenia jej nieważności). Możliwa będzie także kontynuacja umowy pomimo upadłości/ likwidacji jednej ze stron. Omówiona została także problematyka roszczeń „wykonawczych" przysługujących stronom (wykonanie zastępcze, wydanie surogatów, wydanie rzeczy/prawa wolnego od wad, wydanie korzyści uzyskanych z tytułu naruszenia zakazu konkurencji itp.). Ze względów pragmatycznych omówiono także praktyczne problemy dotyczące legitymacji czynnej i biernej, prowadzenia spraw oraz reprezentacji w przypadku sporu ze stroną umowy wielostronnej.

W rozdziale pierwszym pracy zostanie dokonana charakterystyka umowy spółki cywilnej, jako modelu dla wszelkiego typu umów, umożliwiających nieograniczonej liczbie podmiotów czerpanie korzyści ze wspólnej działalności, które jednocześnie nie tworzą odrębnego od ich uczestników podmiotu prawa (umowy partycypacyjne niepodmiototwórcze). W szczególności zostanie wyjaśnione co jest celem umowy spółki (umożliwienie jej uczestnikom czerpania korzyści ze wspólnie prowadzonej działalności), na czym polega jej wielostronny, niewzajemny i ciągły (art. 3651 KC) charakter. A także dlaczego zarówno istnienie wspólnego majątku, jak i wspólnego reprezentanta nie jest elementem konstytutywnym do uznania, iż ma się do czynienia z umową spółki cywilnej. Wreszcie zostanie wyjaśnione dlaczego umowy inwestycyjne, *shareholder's agreements*, umowy konsorcjum, umowy *joint-venture*, stanowić będą podtypy umowy spółki cywilnej (tj. spółki o charakterze wewnętrznym, spółki konsorcjalnej, bądź spółki klasycznej).

W rozdziale drugim, sformułowane zostaną ogólne zasady dotyczące skutków naruszenia umowy spółki cywilnej, jako modelu konstrukcyjnego dla wszelkiego typu umów partycypacyjnych niepodmiototwórczych. W szczególności zaprezentowana zostanie tzw. dyrektywa kontynuacji umowy czyli reguła interpretacyjna umożliwiająca rozstrzygnięcie, kiedy i jakiego zobowiązania naruszenie nie będzie uzasadniać ustania umowy (*a contrario* kiedy i jakiego zobowiązania naruszenie skutkować będzie nieważnością umowy *ex lege*, względnie uzasadniać będzie rozwiązanie umowy przez sąd – art. 874 § 1 KC). Dyrektywa kontynuacji umożliwia bowiem dokonanie systematyki ogółu naruszeń, na:

1. naruszenia istniejące już na etapie zawierania umowy spółki:

skutkujące nieważnością umowy spółki (np. art. 387 § 1 KC w zw. z art. 58 § 1 KC, art. 721 § 1 KC w zw. z art. 58 § 2 KC;

bądź

pomimo zaistnienia których umowa spółki dochodzi do skutku (np. art. 387 § 1 w zw. z art. 58 § 3 KC, art. 721 § 2 KC);

2. naruszenia, które zaistniały już po zawarciu umowy spółki:

stanowiące „ważny powód' umożliwiający każdemu z uczestników domaganie się rozwiązania umowy przez sąd (art. 874 § 1 KC);

bądź

pomimo zaistnienia których umowa spółki może być kontynuowana (a contrario z art. 874 § 1 KC), co jednak nie

wyklucza możliwości wystąpienia przez pozostałych uczestników z innymi uprawnieniami, np. roszczeniami odszkodowawczymi, możliwością domagania się surogatów, wykonania zastępczego, domagania się wykluczenia wspólnika, który dopuścił się naruszenia itp.

W oparciu powyższą systematykę zostanie opracowany kompleksowy katalog środków ochrony prawnej (roszczeń i uprawnień prawokształtujących), przysługujących pozostałym stronom, w przypadku naruszenia umowy.

Powyższe tezy, zostaną następnie zweryfikowane poprzez ich zastosowanie do trzech najbardziej typowych zobowiązań ze stosunku członkostwa ciążących na wspólnikach tj. obowiązku lojalnego współdziałania (niem. *Treuepflicht*), zarówno w stosunkach wewnętrznych, jak i zewnętrznych (zakaz konkurencji), zobowiązania do wniesienia wkładu oraz zobowiązania do prowadzenia spraw.

W rozdziale trzecim przeanalizowane zostaną roszczenia i uprawnienia wynikające z tytułu naruszenia przez wspólnika zobowiązania do lojalnego współdziałania w stosunkach wewnętrznych i zewnętrznych (czynności polegające na zaniechaniu – *non facere* dokonywania określonych działań) Obejmować one będą zarówno zachowanie na etapie zawierania umowy wielostronnej (np. art. 721 KC), jak też po jej dojściu do skutku. Niezależnie od aspektów wynikających z regulacji KC, omówiona zostanie także problematyka roszczeń i uprawnień prawo kształtujących wynikających z ustawy o zwalczeniu nieuczciwej konkurencji („ZKNU").

W rozdziale czwartym przeanalizowane zostaną roszczenia i uprawnienia przysługujące stronom,w przypadku naruszenia zobowiązania do wniesienia wkładu, jako najbardziej typowego zobowiązania polegającego na *facere*. Ze względów praktycznych, problematyka zobowiązania do wniesienia wkładu, nie będzie ograniczona tylko do wniesienia wkładu do „spółki" (tj. w sposób powodujący powstanie majątku wspólnego), ale typową dla konsorcjów sytuację, gdy wniesienie wkładu polega na świadczeniu usług bezpośrednio na rzecz kontrahentów spółki (tj. gdy nie powstaje majątek wspólny, a wynagrodzenie jest płacone liderowi konsorcjum, bądź bezpośrednio każdemu z konsorcjantów).

W rozdziale piątym przeanalizowane zostaną roszczenia i uprawnienia przysługujące stronom,w przypadku naruszenia zobowiązania do prowadzenia spraw spółki, czyli konieczności działania zgodnie z treścią nałożonego na wspólnika w stosunkach wewnętrznych obowiązku (art. 865 KC w zw. z art. 471 i n. KC).